

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 12/09-37

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. marca 2009 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta o sťažnosti MUDr. Z. P. a E. P., obaja bytom S., zastúpených advokátom Mgr. M. U., Z., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Zvolen v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 18/2002, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo MUDr. Z. P. a E. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Zvolen v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 18/2002 **p o r u š e n é b o l o .**

2. MUDr. Z. P. a E. P. **p r i z n á v a** primerané finančné zadosťučinenie každému v sume po 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré **j e** Okresný súd Zvolen **p o v i n n ý** vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. MUDr. Z. P. a E. P. priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 416,45 € (slovom štyristošesťnásť eur a štyridsaťpäť centov), ktoré je Okresný súd Zvolen povinný vyplatiť na účet ich právneho zástupcu Mgr. M. U., Z., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. II. ÚS 12/09 z 21. januára 2009 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť MUDr. Z. P. (ďalej len „sťažovateľ“) a E. P. (ďalej len „sťažovateľka“, spolu len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 18/2002.

Sťažovatelia uviedli, že od 23. januára 2002 vedú na okresnom súde spor, v ktorom vystupujú ako žalobcovia, o zaplatenie 525 000 Sk.

Napriek tomu, že od podania žaloby uplynulo viac ako 6 rokov, vo veci nebolo právoplatne rozhodnuté. Sťažovatelia ďalej uviedli:

„Konanie, ktorého predmetom je žaloba o zaplatenie, nie je podľa nás možné považovať za konanie, ktoré by bolo právne zložené a preto máme za to, že skutočnosť, že súd právoplatne nerozhodol našu vec po dobu dlhšiu ako šesť rokov, je spôsobená tým, že konanie súdu je pomalé a neúčinné. ...

Dlhé obdobia bez pojednávania veci, pomalosť súdu pri vyhotovovaní rozsudku, taktiež pri predkladaní spisu nadriadenému súdu, ako aj prietahy spôsobené zmenami zákonného sudcu sú v zmysle ustálenej judikatúry Ústavného súdu zbytočnými prietahmi v konaní a je nimi porušené ústavné právo účastníkov konania na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a tiež vyvolaný stav právnej neistoty, v ktorej sa účastníci konania

nachádzajú.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti máme za to, že vyššie popísaným konaním Okresného súdu Zvolen bolo porušené naše právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. ...

Podľa nášho názoru, naša žaloba o zaplatenie nie je tak skutkovo, ani právne zložitá vec, aby tu bol dôvod nato, že konanie nie je právoplatne skončené po dobu viac ako 6 rokov.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti žiadame priznať finančné zadosťučinenie vo výške 100.000,-Sk. Toto zadosťučinenie považujeme za primerané najmä s ohľadom na náš viac ako 6 rokov pretrvávajúci stav právnej neistoty spôsobený konaním Okresného súdu Zvolen. Ani suma 100.000,-Sk, ktorej sa domáhame, nemôže odčiniť našu ujmu, ktorú sme podstúpili popísaným konaním Okresného súdu Zvolen.

Na základe vyššie uvedených skutočností navrhujeme, aby Ústavný súd Slovenskej republiky po preskúmaní našej sťažnosti rozhodol nálezom a vyslovil, že:

Okresný súd Zvolen v konaní vedenom po č. k. 10C 18/2002 svojim konaním porušil Ústavou Slovenskej republiky zaručené právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky...

Ústavný súd prikazuje Okresnému súdu Zvolen, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov.

Ústavný súd priznáva sťažovateľom primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100.000,-Sk, ktoré je Okresný súd Zvolen povinný vyplatiť sťažovateľom spoločne a nerozdielne do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Zvolen je povinný nahradiť sťažovateľom trovy konania v sume 7.938,90 Sk na účet ich právneho zástupcu Mgr. M. U., advokáta so sídlom Z.“

Na výzvu ústavného súdu sa k veci vyjadrila predsedníčka okresného súdu listom sp. zn. Spr. 126/99 z 10. februára 2009. Sťažnosť považuje za čiastočne opodstatnenú. V ďalšom uviedla: „Sťažnosťou z 31.3.2008 namietajú sťažovatelia porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR postupom Okresného súdu vo Zvolene vo veci 10C/18/2002.

V prvom rade namietajú, že od podania žaloby súd určil termín pojednávania až 27.6.2002 a rozsudok im bol doručený až 11.10.2002.

Zo spisu som zistila, že od podania žaloby sudkyňa dňa 9.5.2002 priznala žalobcom oslobodenie od súdnych poplatkov dňa 9.5.2002 potom ako jej boli predložené potrebné doklady a určila termín pojednávania na 29.5.2002, ktoré bolo odročené na 24.6.2002. Tento termín bol zrušený a určený nový termín 27.6.2002 kedy vo veci rozhodla. Rozsudok bol vypracovaný 27.9.2002 - sudkyňi predsedníčka súdu povolila predĺženie lehoty na jeho vypracovanie do 27.9.2002 - čo bolo v súlade s ustanoveniami O.s.p. Rozsudok bol žalobcom doručený 9.10.2002.

Odvolanie podali žalobcovia 21.10.2002. Sudkyňa bola PN od 3.10.2002 do 13.11.2002 preto bol spis predložený Krajskému súdu v Banskej Bystrici až 10.12.2002.

Spis sa vrátil z Krajského súdu v Banskej Bystrici 14.8.2003. Medzitým bolo podané doplnenie návrhu a návrh na vydanie predbežného opatrenia o ktorom súd rozhodol 12.9.2003. Termín pojednávania bol určený na 29.10.2003, odročený na 8.12.2003. Pojednávanie dňa 8.12.2003 bolo odročené na neurčito - dôvodom bol poukaz zástupcu žalobcov na nepriaznivý zdravotný stav 1. žalobcu a možnú operáciu.

Uznesením Súdnej rady SR bola sudkyňa JUDr. K. dočasne pridelená na OS Veľký Krtíš od 1.1.2004 - 31.12.2004, preto opatrením predsedníčky súdu bola vec pridelená na vybavenie JUDr. J. Č. Sudkyňa po zistení zdravotného stavu 1. žalobcu vykonala výsluch žalobcu v domácom prostredí 23.3.2004. Nový termín pojednávania bol určený na 21.9.2004, upravený na 27.7.2004 a zmenený na 8.10.2004. Sudkyňa odročila pojednávanie na neurčito za účelom zistenia stavu konania vedeného na Krajskom súde v Banskej Bystrici ohľadom neplatnosti zmluvy. Uznesením z 3.11.2004 bolo konanie prerušené do skončenia veci 40Cbs/l 62/03 na Krajskom súde v Banskej Bystrici. Po návrate JUDr. K. jej bola vec pridelená 5.1.2005 v súlade s Rozvrhom práce OS Zvolen na r. 2005.

Uznesením Súdnej rady SR bola sudkyňa JUDr. K. pridelená na OS Veľký Krtíš od 1.4.2005. Vec bola opatrením predsedu súdu pridelená sudcovi Mgr. J. L. Sudca určil termín pojednávania na 14.9.2005, na žiadosť žalobcov bol termín zmenený na 27.7.2005 a na žiadosť zástupcu odporcu zmenený na 5.9.2005.

Ďalšie pojednávania sa uskutočnili 16.11.2005, 8.2.2006 - tento termín bol na žiadosť zástupcu žalobcov zrušený a určený nový 3.4.2006, 31.5.2006, 17.8.2006. Toto pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom výsluchu žalobcov v domácom prostredí. Ich výsluch sa uskutočnil 30.10.2006.

Na pojednávaní dňa 31.1.2007 sudca rozhodol. Krajský súd v Banskej Bystrici vo veci rozhodol 6.12.2007, spis sa vrátil na Okresný súd vo Zvolene dňa 15.1.2008, práv. zástupca žalobcov si ho prevzal na súde 4.2.2008.

Sťažnosť považujem za čiastočne odôvodnenú pokiaľ ide o obdobie vybavovania veci sudkyňou JUDr. M. K.

Zmeny zákonného sudcu nebolo možné ovplyvniť o dočasnom preložení sudkyne a trvalom preložení rozhodla Súdna rada SR. Nový sudca sa musel s vecou oboznámiť.

... podotýkam, že vec bola do právoplatného skončenia veci 4 x predložená Krajskému súdu v Banskej Bystrici na rozhodnutie o odvolaní, v konaní sa určitú dobu nepokračovalo z toho dôvodu že bolo prerušené a došlo 4 x k zmene zákonného sudcu.

Netrvám na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.“

Právny zástupca sťažovateľov na výzvu ústavného súdu 18. februára 2009 oznámil, že netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

II.

Zo sťažnosti, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania:

- 23. januára 2002 sťažovatelia podali žalobu,

- 9. mája 2002 okresný súd uznesením priznal sťažovateľom oslobodenie od súdnych poplatkov,

- 29. mája 2002 sa uskutočnilo pojednávanie, účastníci boli prítomní, pojednávanie bolo odročené na 24. jún 2002 (termín bol zrušený),

- 27. júna 2002 sa uskutočnilo pojednávanie, sťažovatelia neboli prítomní, bol vyhlásený rozsudok,

- 21. októbra 2002 sťažovatelia podali odvolanie proti rozsudku okresného súdu,

- 10. decembra 2002 bol spis doručený Krajskému súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“),

- 23. januára 2003 sa uskutočnilo pojednávanie na krajskom súde,

- 20. marca 2003 bol spis vrátený okresnému súdu,

- 9. apríla 2003 okresný súd vyzval sťažovateľov na doplnenie podania,

- 15. apríla 2003 sťažovatelia doplnili podanie,

- 15. apríla 2003 okresný súd uznesením zamietol návrh sťažovateľov na vydanie predbežného opatrenia,

- 6. mája 2003 sa sťažovatelia odvolali proti uzneseniu z 15. apríla 2003,

- 29. mája 2003 sa odporca vyjadril k odvolaniu sťažovateľov,

- 1. júla 2003 bol spis doručený krajskému súdu (sp. zn. 16 Co 225/03),

- 14. augusta 2003 bol spis vrátený okresnému súdu s uznesením z 23. júla 2003, ktorým zrušil rozhodnutie prvostupňového súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie,

- 4. septembra 2003 sťažovatelia doplnili návrh,

- 12. septembra 2003 okresný súd uznesením zamietol návrh na predbežné opatrenie,

- 29. októbra 2003 sa na okresnom súde uskutočnilo pojednávanie, sťažovatelia neboli prítomní, pojednávanie bolo odročené na 8. december 2003,

- 8. decembra 2003 sa uskutočnilo pojednávanie, prítomná bola sťažovateľka, pojednávanie bolo odročené na neurčito (z dôvodu výsluchu sťažovateľa a obstarania dokladu o zdravotnom stave sťažovateľa),

- 20. februára 2004 okresný súd zisťoval zdravotný stav sťažovateľa,

- 25. februára 2004 právny zástupca sťažovateľa požiadal okresný súd, aby mohol byť sťažovateľ vypočutý v domácom prostredí,

- 23. marca 2004 sa uskutočnil výsluch sťažovateľa v jeho byte,

- 29. apríla 2004 sťažovatelia požiadali o výsluch svedka,
- 6. augusta 2004 sťažovateľ podal návrh na vykonanie ďalšieho dokazovania,
- 26. augusta 2004 okresný súd vyzval právneho zástupcu odporcu na vyjadrenie k okolnostiam sporu,
- 14. septembra 2004 bola doručená odpoveď odporcu,
- 8. októbra 2004 sa uskutočnilo pojednávanie, sťažovatelia neboli prítomní, pojednávanie bolo odročené na neurčito z dôvodu zistenia stavu konania vedeného pred krajským súdom pod sp. zn. 40 Cbs 162/03,
- 3. novembra 2004 okresný súd uznesením č. k. 10 C 18/02-232 prerušil konanie (rozsudkom krajského súdu sp. zn. 40 Cbs 162/2003 právoplatným 17. januára 2005 bol zamietnutý návrh žalobcu A. proti Ing. Z. P. na určenie „neplatnosti zmluvnej dohody“),
- 1. marca 2005 sťažovateľ doručil žiadosť o pokračovanie v konaní,
- 9. mája 2005 Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Z. požiadalo o zapožičanie spisu (13. mája 2005 bol spis zapožičaný),
- 27. mája 2007 odporca požiadal o odročenie pojednávania nariadeného po odročení na 27. júl 2005,
- 5. septembra 2005 sa uskutočnilo pojednávanie, sťažovatelia neboli prítomní, prítomný bol ich právny zástupca, bolo odročené na 16. november 2005,
- 5. septembra 2005 okresný súd požiadal Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Z. o zapožičanie spisu sp. zn. ČVS: ORP-945/1/OVS ZV 2005 (14. septembra 2005 bol spis doručený),
- 16. septembra 2005 odporca navrhol vypočuť ďalších svedkov,
- 16. novembra 2005 sa uskutočnilo pojednávanie, sťažovatelia neboli prítomní, prítomný bol ich právny zástupca, bolo odročené na 8. február 2006,
- 24. januára 2006 sťažovatelia aj ich právny zástupca ospravedlnili neúčast' na pojednávaní nariadenom na 8. február 2006,
- 3. apríla 2005 sa uskutočnilo pojednávanie, sťažovatelia neboli prítomní, prítomný bol ich právny zástupca, bolo odročené na 31. máj 2006,
- 31. mája 2006 sa uskutočnilo pojednávanie, sťažovatelia neboli prítomní, prítomný bol ich právny zástupca, bolo odročené na 17. august 2006,

- 17. augusta 2006 sa uskutočnilo pojednávanie, sťažovatelia neboli prítomní, prítomný bol ich právny zástupca, bolo odročené na neurčito,
- 14. septembra 2006 okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľov, aby oznámil, kedy by bolo vhodné vypočuť svedkyňu E. P.,
- 30. októbra 2006 sa uskutočnil výsluch E. P. v mieste jej bydliska,
- 31. januára 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, prítomná bola sťažovateľka a právny zástupca, bol vyhlásený rozsudok,
- 12. marca 2007 sťažovatelia podali odvolanie proti rozsudku,
- 11. apríla 2007 bol spis doručený krajskému súdu (sp. zn. 16 Co 111/2007),
- 16. decembra 2007 sa uskutočnilo pojednávanie na krajskom súde, účastníci neboli prítomní, prijatým uznesením bol rozsudok okresného súdu zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie,
- 15. januára 2008 bol spis doručený okresnému súdu s rozhodnutím zo 16. decembra 2007,
- 12. mája 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, sťažovatelia neboli prítomní, právny zástupca sťažovateľov bol prítomný, bol vyhlásený rozsudok (právoplatnosť nadobudol 19. novembra 2008),
- 10. mája 2008 odporca podal proti rozsudku odvolanie,
- 11. júna 2008 odporca doplnil odvolanie,
- 13. júna 2008 okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľov na vyjadrenie sa k odvolaniu,
- 12. júna 2008 okresný súd vyzval odporcu na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie,
- 28. júla 2008 bol spis doručený krajskému súdu,
- 11. septembra 2008 sa uskutočnilo pojednávanie na krajskom súde, prítomný bol právny zástupca sťažovateľov, bol vyhlásený rozsudok,
- 7. novembra 2008 bol okresnému súdu doručený spis s rozsudkom z 11. septembra 2008 (právoplatnosť nadobudol 26. novembra 2008).

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (m. m. I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 18/2002, v ktorom sa sťažovatelia domáhali zaplatenia sumy 525 000 Sk došlo k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že v napadnutom konaní nešlo o právne ani fakticky zložitú vec. Netvrdili to ani účastníci konania pred ústavným súdom.

2. Správanie sťažovateľov ako účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred okresným súdom došlo k zbytočným prietáhom, a tým aj k porušeniu ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Obaja sťažovatelia sa z celkovo 11 nariadených pojednávaní zúčastnili len na jednom. Dôvodom neúčasti a v konečnom dôsledku aj nutnosti vypočítať ich v domácom prostredí, bol najmä nepriaznivý zdravotný stav sťažovateľa. Táto skutočnosť, hoci ospravedlniteľná, tiež prispela k predĺženiu konania a nemožno ju pričítať na vrub konajúcemu súdu. Ďalej sťažovatelia, hoci boli zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom, podali niektoré podania nezrozumiteľné a bez určitého vymedzenia žalobného návrhu, a preto ich konajúci súd musel na opravu a doplnenie podaní vyzývať. Na tieto skutočnosti ústavný súd nemohol neprihliadnuť pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu, vyjmúc obdobia, počas ktorých sa vec nachádzala na krajskom súde, pretože priet'ahy v konaní na tomto súde s'ťažovatelia nenamietali.

Ústavný súd ďalej konštatuje, že okresný súd bol v posudzovanej veci opakovane krátkodobo nečinný (napr. od 23. januára 2002 do 9. mája 2002, od 15. januára 2008 do 12. mája 2008). Tieto krátkodobé nečinnosti (v súhrne asi 24 mesiacov), by samy osebe nemuseli znamenať porušenie základného práva s'ťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, charakter zbytočných priet'ahov však nadobudli v kontexte celkovej dĺžky konania (6 rokov). Okresný súd teda počas minimálne dvadsiatich štyroch mesiacov vo veci nevykonal žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa s'ťažovatelia počas napadnutého súdneho konania nachádzali, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K uvedenej nečinnosti, a teda k priet'ahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale výlučne v dôsledku postupu okresného súdu. Stanovisko predsedníčky súdu, že k tomu došlo počas „*vybavovania veci sudkyňou JUDr. M. K.*“, nebolo možné akceptovať. V tejto súvislosti ústavný súd opakovane zdôraznil, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo s'ťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, posudzoval postup okresného súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti s'ťažnosti nemožno prihliadnuť na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení predsedníčky okresného súdu. V tejto súvislosti ústavný súd už uviedol, že ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných priet'ahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním napr. na nadmerný počet vecí alebo na dlhodobo obmedzené personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. Vzhľadom na to, že okresný súd v napadnutom konaní meritórne rozhodol rozsudkom z 12. mája 2008, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'účinenie.

Sťažovatelia sa domáhali priznania primeraného finančného zadost'účinenia v sume 100 000 Sk.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nie je pre sťažovateľov dostatočným zadost'účinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať sťažovateľom aj finančné zadost'účinenie každému v sume po 1 000 €.

Pri stanovovaní jeho výšky vychádzal zo zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, najmä na celkovú dĺžku konania, efektivitu postupu okresného súdu, ale do úvahy zobral aj skutočnosť, že sťažovatelia mali na dĺžke konania tiež svoj negatívny podiel.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'účinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil je povinný ho vyplatiť sťažovateľom do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu ústavného súdu.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľom vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2008 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti ústavnému súdu) v sume dvakrát po 105,42 €. Trovy právneho zastúpenia pre jedného sťažovateľa teda predstavujú sumu 210,84 €. Základná sadzba tarifnej odmeny bola znížená o 20 %, pretože išlo o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb, t. j. na sumu 168,67 €. Spolu s režijným paušálom ku každému úkonu (2 x 6,31 €) v prípade dvoch sťažovateľov tvorí náhrada trov za dva úkony vykonané v roku 2008 v sume 349,96 € v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Celkové trovy právneho zastúpenia pre dvoch sťažovateľov predstavujú preto v danom prípade sumu 349,96 €, ku ktorej bolo treba pripočítať 19 % DPH, teda sumu 66,49 €. Trovy právneho zastúpenia sťažovateľov predstavujú preto celkovú sumu 416,45 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľov rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. marca 2009